

ARKEOLOGISEN KOHTEEN TARKASTUS

TAIVALKOSKI (42)
TÖLPPÄREENNIEMIJYRI SAUKKONEN
1993

Tunnistetiedot

Kunta: TaivalkoskiKylä: JokijärviAlue: Ala-IrniNimi: TölppäreenniemiLaji: asuinpaikkaAjoitus: kivikausiKuntanumero: 832Kylänumero: 401Muinaisjäännösnumero: 42Luokka: II?/III

Sijaintitiedot

Peruskartta 1:20 000: 4512 12 IRNIJÄRVIPeruskoordinaatit:

x= 7275 90

y= 4455 12

z= n. 237¹

(= paikan peruskoordinaatit)

Sijainti sanallisesti: Asuinpaikka sijaitsee Taivalkosken kirkolta n. 36 km itään, Taivalkosken ja Kuusamon rajalta n. 1,1 km lounaaseen, Ala-Irni -järven pohjoisrannalla olevan Tölppäreenniemen itäpäässä.²

¹ Säännöstellyn Ala-Irni -järven vedenpinnan korkeus oli säännöstelypadolla olevan latan mukaan syyskuun loppupuolella, 24.9.1993 klo 12.40, 236,62 m mpy. Juoksutus ei ollut tällöin käynnissä, ja mainittu korkeus on korkeintaan n. 8 cm pienempi kuin järven vedenpinnan korkeus Ala-Irniin Tervaniemen vaiheilla samaan aikaan. Edellä mainitun perusteella tässä tarkastuskertomuksessa on oletettu järven vedenpinnan korkeuden olleen tarkastuksen aikoihin n. 236,6 m mpy, ja tämä korkeus on otettu kertomuksen koordinaattien z-arvon lähtökohdaksi. Näin on menetelty myös seuraavassa mainittavassa kaivauskertomuksessa Ala-Irniillä olevan Taivalkosken (37) Tervaniemen asuinpaikan osalta sekä muiden syyskuussa 1993 Ala-Irniin rannoilla tarkastettujen kohteiden tarkastuskertomuksissa. Ks. Ala-Irni -järven vedenpinnan korkeudesta ja säännöstelyn aiheuttamasta korkeuden vaihtelusta lähemmin Jyri Saukkosen Taivalkosken (37) Tervaniemen kivikautisen asuinpaikan kaivauskertomuksesta 1993, s. 7.

² Asuinpaikan rajautumisesta lähikohteisiin, Taivalkoski (40) Tölppäreenniemi N:n ja Taivalkoski (41) Paloniemen asuinpaikkoihin, nähden on sovittu aluevalvoja Markku Torvisen kanssa. Kyseinen paikka katsotaan näin yhdeksi muinaisjäännöskohteeksi, koska molemmat mainitut asuinpaikat sijaitsevat paikalta samaan kohteeseen kuulumisen kriteerinä käytettyä 150 m kauempana. Ks. myös Jyri Saukkosen tarkastuskertomuksia 1993 Tölppäreenniemi N:stä ja Paloniemestä.

Tila ja omistaja

Tilan nimi, RNo: 30:3

Omistaja³: Rikhard Nissinaho

Osoite:

Kiinteistötunnus: 832-401-0030-0003

Puhelin:

Postitmp:

Aiemmat tiedot

Ei aiempia tietoja.

TARKASTUSKERTOMUS**Tarkastuslöydöt**

KM 32028:1-2 kvartsiesine (:1) ja kvartsi-iskos, paino 6,1 g (:2). Diar. 15.3.2000.

Kohteen kuvaus

Asuinpaikka on siis Tölppäreenniemen itäpäässä, Ala-Irni -järven pohjoisrannalla. Järven vedenpinnan korkeutta on säännöstelty vuodesta 1967, ja säännöstelyn aiheuttama järven rantojen sortuminen lienee tuhonnut asuinpaikan kokonaan (ks. kuitenkin jäljempänä olevaa selostusta). Tarkastuksen aikoihin Ala-Irni -järven vedenpinta oli sellaisella korkeudella, että järvenrannan (vesirajan) kulku maastossa vastasi yleisesti ottaen järvenrantojen kulkua uusimmalla, 1986 painetulla peruskartalla, josta on ote oheisessa kertomuksessa.

Löytöpaikalla ja sen ympäristössä on säännöstelyn synnyttämää rantahietikkoa ja matalan kasvilisuuden peittämää hiekkasärkkää; paikalla ei ole siis jäljellä koskematonta, kaivauksella tutkittavissa olevaa maaperää.

Tarkastuslöydöt poimittiin rantahietikolta, n. 3 m:n päästä tarkastuksen aikaisesta vesirajasta ja n. 40 cm vedenpinnan yläpuolelta. Paikalla oli myös joitakin palaneita kiviä.

Edellä kuvatun paikan länsipuolella, Tölppäreenniemen keski- ja länsiosissa, edellä manittujen koordinaattien ja peruskarttaotteen merkinnän ulkopuolella, on vielä jäljellä koskematonta maaperää kapeana, lähinnä luode-kaakko -suuntaisena, männyntaimia kasvavana harjanteena, joka on sortunut lounaissivultaan eli rannanpuolelta. Harjanne erottuu peruskartalla ja näkyy osittain oheisen kertomuksen valokuvan sekä dian oikealla puoliskolla. Harjanteen kohdalla rantahietikolla ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, eikä harjanteelle tehty tarkastuksessa koekuoppia, joten on hyvin epävarmaa, onko harjanteella (jäljellä) muinaisjäännöstä. Koska harjanteen itäpää sijaitsee kuitenkin vain ehkä n. 50-60 m:n päässä edellä kuvatusta löytöpaikasta, kohteen osalta on edellä luokkana II³/III, jolloin luokituksen merkintä II³ tarkoittaa juuri kyseistä harjannetta.

Tarkastus 1993

Paikka tarkastettiin 8.9.1993. Allekirjoittanut toimi tällöin kaivauksenjohtajana Taivalkosken (37) Tervaniemen kivikautisen asuinpaikan kaivauksella. Tarkastuksessa olivat mukana myös piirtäjä, fil. yo. Timo Pärssinen ja kaivaja Jouni Rieki, jonka moottoriveneellä oltiin liikkeellä Ala-Irni -järvellä muinaisjäännöksiä etsimässä; asuinpaikka löydettiin tällä etsintämatkalla.

Tarkastuksessa tehtiin pintapöimintää ja aluetta tarkasteltiin pintapuolisesti, mutta koekuoppia ei tehty. Allekirjoittanut teki kohteesta muistiinpanot sekä otti valo- ja diakuvia.

Liitteet

Kartat: ote peruskartasta 1:20 000 (s. 5)

Valokuvat: yksi kpl (s. 6)

Negatiivit: 116848

Diat: 44035

Muut liitteet: negatiiviluettelo (s. 4); dialuettelo (s. 4)

Selostus jätetty

Helsingissä 17.12.2002

Jyri Saukkonen
FK

LISÄYKSIÄ

³ Tieto maanomistajasta on saatu tarkastuksessa mukana olleelta Jouni Riekiltä.

Taivalkoski (42) Tölppäreenniemi
Liite Jyri Saukkosen tarkastuskertomukseen 1993

Negatiiviluettelo

Foto: Jyri Saukkonen

- 116848 Kivikautinen asuinpaikka. Tarkastuslöydöt KM 32028:1-2 poimittiin kuvassa näkyvältä rantahietikolta; paikalla oli myös joitakin palaneita kiviä. Kuvan oikealla puoliskolla kertomuksessa selostettu kapea, lähinnä luode-kaakko -suuntainen, männyntaimia kasvava harjanne, jossa on vielä jäljellä koskematonta maaperää. Kuva itäkoillisesta. Kertomuksen kuva s. 6.

Dialuettelo

Foto: Jyri Saukkonen

- 44035 Kivikautinen asuinpaikka. Tarkastuslöydöt KM 32028:1-2 poimittiin kuvassa näkyvältä rantahietikolta; paikalla oli myös joitakin palaneita kiviä. Kuvan oikealla puoliskolla kertomuksessa selostettu kapea, lähinnä luode-kaakko -suuntainen, männyntaimia kasvava harjanne, jossa on vielä jäljellä koskematonta maaperää. Kuva itäkoillisesta.

TAIVALKOSKI (42) TÖLPPÄRENNIEMI
Liite Jyri Saukkosen tarkastuskertomukseen 1993

Paikka merkitty ympyrän keskelle punaisella.

Ote peruskartasta 4512 12 IRNIJÄRVI, pain. 1986, 1:20 000.

TAIVALKOSKI (42) TÖLPPÄREENNIEMI
 Tarkastus 1993
 Jyri Saukkonen

NEG. 116848

Kivikautinen asuinpaikka. Tarkastuslöydöt KM 32028:1-2 poimittiin kuvassa näkyvältä rantahietikolta; paikalla oli myös joitakin palaneita kiviä. Kuvan oikealla puoliskolla kertomuksessa selostettu kapea, lähinnä luode-kaakko-suuntainen, männyntaimia kasvava harjanne, jossa on vielä jäljellä koskematon maaperää. Kuva itäkoillisesta.

Foto: Jyri Saukkonen